

Par latviešu valodas un literatūras centralizēto eksāmenu
latviešu mācībvalodas izglītības programmās un
mazākumtautību izglītības programmās
12. klasei
2009./2010. mācību gadā

Darba burtnīca

2009./2010. mācību gadā latviešu valodas un literatūras centralizētā eksāmena (*gan latviešu mācību valodas izglītības programmās, gan mazākumtautību izglītības programmās*) sākumā izglītojamais saņems darba burtnīcu, kurā būs gan 1. daļas (zināšanas un pamatprasmes), gan 2. daļas (rakstīšanas) uzdevumi.

1. daļa

1. uzdevumā izglītojamajam būs jāveic 20 atbilžu izvēles uzdevumi par pareizrakstības, leksikoloģijas un valodas kultūras jautājumiem.
2. uzdevumā (vārda / vārdu savienojuma / frazeoloģisma nozīmes skaidrojums) izglītojamajam būs jāveic atbilžu savietošanas uzdevums.
3. uzdevumā (interpunkcija) izglītojamajam vajadzēs rediģēt tekstu, liekot trūkstošās pieturzīmes.

Pēc uzdevumu veikšanas izglītojamajam jāaizpilda atbilžu lapa.

Kad izglītojamais beidzis 1. daļu, aizpildījis atbilžu lapu, viņš drīkst sākt pildīt 2. daļu. Atbilžu lapas eksāmena vadītājs savāks 60 min pēc darba sākuma.

1. daļas uzdevumu paraugi

1. uzdevums. Apvelc pareizās atbildes burtu!

Darba lapās izglītojamais drīkst veikt nepieciešamās piezīmes.

1. Kuros vārdos jāraksta s?

1. I__taba.
2. Aiz__kari.
3. I__kaps.
4. Ī__savienojums.

A 1.un 2. B 2. un 3. **C** 1. un 4. D 2. un 4.

2. Kuros teikumos vārdā *lūzt* svītriņas vietā jāraksta z?

1. Trausli priekšmeti var ļoti ātri salū__t.
2. Neizturot grāmatu smagumu, plaukts var salū__t.
3. Ledum lū__tot, sākas plūdi.
4. Šogad ābelēm lū__t zari, jo ir laba raža.

A 1.un 2. B 2.,3.,4. C 2. un 4. D 3. un 4.

3. Kurā teikumā jālieto vārds *lietiški*?

1. Sarunas laikā mēs bijām ļoti ____.
2. Šie ir __ dokumenti.
3. Tiesā tika iesniegti vairāki ____ pierādījumi.
4. Mani brāļi ir ļoti __ cilvēki.

A 1. B 2. **C** 3. D 4.

4. Kurā teikumā iekavās dotie vārdi jāraksta atsevišķi?

1. (Jeb/kurš) var pierakstīties e-bibliotēkā.
2. (Ne/vienmēr) tas ir parocīgi.
3. Zane (var/būt) nedaudz kavēšot.
4. (Ik/viens) ir aicināts piedalīties sporta spēlēs.

A 1. **B** 2. C 3. D 4.

5. Kādā secībā jāsakārto šie vārdi, lai veidotos teikums?

a) izpildīšu b) labad c) noteikti d) tevis

A c a b d

B a b c d

C b d a c

D d b c a

2. uzdevums. Katram frazeoloģismam pieraksti atbilstošā skaidrojuma burtu!

Nr.	Frazeoloģisms	Atbilde
1.	Šaut pār strīpu	<i>C</i>
2.	Ķerties vērsim pie ragiem	<i>E</i>
3.	Dzirdīgas ausis	<i>B</i>
4.	Celt gaismā	<i>A</i>

Skaidrojums
A Atklāt, darīt zināmu
B Atsaucīgs
C Rīkoties bez mēra izjūtas, pārspīlēt
D Rīkoties ar lielu piepūli
E Sākt enerģiski rīkoties

3. uzdevums. Rediģē tekstu, liekot trūkstošās pieturzīmes!

1. *Vēl aizvien lija, un lāses plīkšķēja un kala, un bungoja, dažā uzkrīta arī uz Rūfolfa kājām, taču viņš neatvirzījās tālāk no lūkas malas, sēdēja aptvēris rokām ceļgalus un raudzījās, kā pamazām negaiss atkal attālinājās.*

3. uzdevums.

Teksts, kurā jāsaliek trūkstošās pieturzīmes, būs nodrukāts atbilžu lapas otrajā pusē.

1. *Vēl aizvien lija, un lāses plīkšķēja un kala, un bungoja, daža uzkrita arī uz Rūfolfa kājām, taču viņš neatvirzījās tālāk no lūkas malas, sēdēja, aptvēris rokām ceļgalus, un raudzījās, kā pamazām negaiss atkal attālinājās.*

3. uzdevumu izglītojamais drīkst veikt uzreiz atbilžu lapā, jo eksāmenā tiks vērtēta tikai atbilžu lapa.

1. un 2. uzdevuma atbilžu kļūdu labošana

Ja izglītojamais ir kļūdījies, aizpildot atbilžu lapu, tad jāizmanto kļūdu labojumam atvēlētā vieta. Zem 1. un zem 2. uzdevuma ir atvēlētas 2 vietas kļūdu labojumam, kurā jāieraksta uzdevuma numurs un pareizās atbilde.

2. daļa

2.daļā (rakstīšana) izglītojamajam jāraksta pārspriedums (350 – 400 vārdi) par piedāvāto tematu. Lai atklātu tematu, argumentācijai jāizmanto latviešu kultūras vai literatūras fakti (notikumi, izdevumi, pasākumi, daiļliteratūra utt.). Pārspriedumā izglītojamais drīkst brīvi izvēlēties, ar kādiem faktiem argumentēt savu viedokli. Argumentiem jābūt ne tikai informatīviem (nosaukti, pieminēti), bet arī raksturotiem, komentētiem. Ja izglītojamais pārspriedumu vēlas saistīt ar literatūru, tad viņš drīkst rakstīt gan par kādu latviešu autora konkrētu daiļdarbu, gan par viņa daiļradi kopumā, gan par dažādiem latviešu autoriem, viņu daiļradi.

Izglītojamā darbā bez temata izpratnes, kompozīcijas, vārdu krājuma un pareizrakstības tiks vērtēta arī argumentācija:

- divi un vairāk latviešu kultūras vai literatūras fakti,
- cik mērķtiecīgi ir izvēlētie fakti,
- vai ar faktu pamatojumu palīdzību ir atklāts temats,
- vai fakti ir pamatoti vai tikai nosaukti.

Latviešu valodas un literatūras eksāmenu pārējās daļas

Latviešu mācību valodas izglītības programmās	Mazākumtautību izglītības programmās
Latviešu valodas un literatūras eksāmena 3.daļā izglītojamais veiks teksta analīzi, atbildot uz sešiem jautājumiem (skat. iepriekšējo gadu uzdevumus http://visc.gov.lv/eksameni/vispizgl/uzdevumi/2008/vidussk/latviesu_val.pdf)	Latviešu valodas un literatūras eksāmena literatūras daļā izglītojamais veiks daiļdarba (-u) vai tā fragmenta analīzi, atbildot uz jautājumiem, mutvārdu daļā veiks 2 uzdevumus: izteiks savu viedokli par piedāvātajiem viedokļiem, kā arī veiks monologu par piedāvāto tematu, abos uzdevumos veidos arī dialogu ar intervētāju (skat. iepriekšējo gadu uzdevumus http://visc.gov.lv/eksameni/vispizgl/uzdevumi/2008/vidussk/latviesu_val_mazakumtaut.pdf)